

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. III. Malitia peccati commiſionis consistit in positivo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

V. Tandem esto gradus genericus foret ad varias species contrahibilis, non tamen petit magis ad unam contrahi, quam ad aliam, cum ad omnes sit indifferens, ergo conceptus actus voluntatis, qui est gradus genericus ad amorem & odium, æquè petit ad odium contrahi, atque ad amorem. Dices: Physicè quidem æquè hoc petere, non tamen moraliter, ratio enim naturalis dicit omnem actum humanum habere debere rectitudinē. Respondetur rationem naturalem hoc non dicitare, cum sit impossibile ut dictum est; nec magis potest actus malus esse vel fuisse bonus, quam homo equus, vel e contra. Recta quidem ratio præscribit, ut omnis actus elicitus sit bonus hoc sensu, id est ut nullus eliciatur, nisi bonus, non tamen ut actus omnis humanus contrahatur ad rationem specificam boni: primum autem ad summum arguit, quando elicitur actus malus deesse rectitudinem ex parte subjecti, non ex parte actus, vel potius esse aliquam deordinationem positivam ex parte subjecti quæ esse non deberet; unde omnis actus humanus, nec in se petit, nec petere potest, rectitudinem.

Quid circa actus humanos præscribat recta ratio.

SECTIO TERTIA.

Malitia peccati commissionis consistit in positivo.

I. SECUNDA ergo, & probabilior sententia affirmat malitiam actus peccaminosi consistere in aliquo positivo, positivâ scilicet difformitate ad rectam rationem: ita Medina, Bannez, Zumel, Cajetanus, hic q. 18. art. 5. & q. 71. art. 6. asserens se non ausurum fuisse hoc dicere, nisi id clarè docuisset S. Thomas: addit tamen huic actui Cajetanus aliam malitiam privativam, in carentiâ rectitudinis sitam, quam vocat malum simpliciter, ideo fortasse quia actus positivus peccati, licet sit malus moraliter, aliquam nihilominus habet bonitatem, nempe transcendentalem, qua de causâ videri alicui posset malus tantummodo secundum quid, seu habens aliquid boni admixtum: at verò privatio illa quam statuit Cajetanus, ita est mala, ut nihil boni, ne quidem transcendentalis, aut Physici in se contineat, quam fortè ob causam vocatur ab eo malum simpliciter. Eandem sententiam sequitur Vasquez hic d. 95. cap. 1. Lessius de perfectionibus divinis cap. 27. num. 169. & 179. Ericez. p. tract. 3. d. 27. num. 33. Coninck d. 3. de actibus, dub. 1. Gabriel, Raynaudus, Arriaga de actibus humanis, Disp. 20. sect. 4. num. 44. Amicus hic, Disp. 17. sect. 2. num. 41. estque communissima hodie inter recentiores opinio.

II. Præter ea quæ sectionibus præcedentibus contra priorem sententiam allata sunt, probatur primò: actus ipse positivus quoad suam entitatem præcisè est malus & difformis rectæ rationi, nam per se & formaliter odium Dei, blasphemia &c. sunt quid turpe ac deforme, & contra præceptum non blasphemandi, non odio habendi Deum &c. ergo per se & formaliter sunt mala, & non solum materialiter, seu radicaliter ut respondent aliqui; cum enim formaliter per suam entitatem tollant conformitatem ad præceptum negativum, utpote quæ conformitas consistit in negatione, conformitas exempli gratiâ ad præceptum non furandi est negatio furti, & sic de aliis: cum inquam positivus actus furandi, ut actus positivus est, tollat directè

Singularis hac in re opinio Cajetani.

Offenditur actus ipsum positivum peccati esse difformem per se rectæ rationi, & consequenter malum.

& formaliter negationem furti, tollit etiam directè & formaliter conformitatem ad legem, sicque per se directè & formaliter est malus. Confirmatur: sicut præceptum positivum violatur formaliter per omissionem, ita & negativum per actum positivum, & sicut illa propterea est mala, ita & actus erit malus.

Secundò probatur: sequeretur etenim quodvis peccatum esse æqualis malitiæ cum reliquis, imò in quovis peccato esse malitiam omnium peccatorum: odium Dei exempli gratiâ, inquiri cur sit malum? dices, quia privatur rectitudine quæ deberet inesse actui: contra actus ille nullam habet rectitudinem, ergo privatur omni, ergo habet privationem omnis rectitudinis, ergo etiam habet omnem malitiam: si enim haberet vel unam rectitudinem; quæcumque demum illa foret, non esset actio mala.

Dices: habet quidem odium Dei absentiam omnis rectitudinis, hæc tamen absentia respectu aliarum rectitudinum est negatio, respectu autem solius formalitatis amoris privatio, cum hæc sola ei debuisset inesse, aliæ autem licet possent, inesse non tamen debeant, sicque est carentia omnis rectitudinis, sed omnis non debebat inesse, ac proinde respectu harum est tantum negatio.

At præterquam quod nulla rectitudo vel debet vel poterat inesse huic actui, ut latè ostensum est sect. præcedente. Contra hoc est, nam ex vi præcepti non odio habendi Deum, non tenetur quis nisi ad summum elicere actum aliquem honestum, quo odium illud impediatur, ergo non magis est privatio rectitudinis amoris in odio, quam alterius cujuscumque rectitudinis actus honesti, apti impedire odium.

Tertiò probatur: nam ut benè Coninck Disp. illa 3. de actibus, dub. 1. Hurtado d. 7. Metaphysicorum sect. 6. Lessius citatus, & alii, malum Physicum frequenter consistit in aliquo positivo ergo & malum morale; nulla enim videtur solida disparitas assignabilis: antecessus itaque probatur, dolor enim per se, & non tantum quia infert negationem gaudii est homini malus, & per se cruciatur; unde licet (sicut divinitus fieri potest, & in Christo contigit) conservaretur adhuc in animâ gaudium, esset nihilominus dolor homini disconveniens, & cruciaret, imò multò gravius ratione suæ positivæ entitatis, quam negationis lætitiæ, quam inducit, tum quia hic & nunc eam non inducit, & tamen summe cruciatur, tum quia quis negat multò gravius torqueri dæmones à dolore, quam à negatione lætitiæ, seu gaudii beatifici; hanc enim habent pueri in limbo. Quod si ita sit, ergo dolor per se aliquid mali affert, & disconvenientiæ: & ponamus duos homines, unum merè cum negatione gaudii, alterum cum acerbissimis tormentis, quæ hic infligi possunt, omnes censent hunc multò gravius torqueri, idque ratione cruciatus, quam ratione negationis delectationis, & si ei daretur optio, utrum liberari vellet à cruciatibus, an simul cum iis habere aliquod oblectamentum, prius haud dubiè eligeret. Confirmatur in calore qui est malus & disconveniens aquæ per se, & foret licet simul cum eo divinitus conservaretur frigus, etiam intensum. In his ergo malis Physicis pleraque adversariorum argumenta ab ipsismet sunt solvenda.

Probatur quartò: illud directè & formaliter est malum, quod directè est recessus à Deo: sed actus odii per suam entitatem præcisè recedit à Deo, utpote quem directè & formaliter averfat; ergo per se & suam entitatem positivam formaliter est malus. Confirmatur ex illo Sancti Augustini passim

Actus positivus tollit negationem furti.

III. Sequeretur omnia peccata commissionis esse æqualis malitiæ.

IV. Dices: odium Dei habet negationem aliarum rectitudinum, privationem amoris.

V. Sed contra: nec amor, nec ullarum actuum debeat inesse actui ovis Dei.

VI. Malum physicum frequenter consistit in aliquo positivo, ergo & malum morale.

Dolor conjunctus in eadem animâ simul cum gaudio, hominem cruciatur.

Calor per se est disconveniens aquæ.

VII. Odium Dei per se & directè recedit à Deo, ergo per se est malum.

In entitate positiva præcise apparet malitia. passim usurpato à Theologis, & hic à S. Thoma q. 71. art. 6. citato: Peccatum est dictum, factum, vel concupitum contra legem æternam: cum ergo præcise concepta entitate positiva actus, etiam per possibile vel impossibile nulla concipiatur negatio, habeamus essentiam peccati commissionis, & formalissimè sit contra præceptum negativum, ut latius supra, non est cur aliud ulterius ad illius conceptum requiratur.

VIII. Solùm noto: parum quoad rem præsentem referre, utrum bonitas & malitia actuum sit intrinseca iis an extrinseca, id est sola entitas actuum, an illa simul cum circumstantiis: cum enim & ipsa entitas actus voluntatis & intellectus, & etiam circumstantiæ sint positivæ, tota malitia actus contra præceptum negativum erit positiva.

SECTIO QUARTA.

Mens Sanctorum Patrum circa malitiam peccati sitam in privato.

I. Variæ afferuntur sanctorum Patrum testimonia, quibus insinuat re videntur malitiam peccati commissionis consistere in privato. OBICIES primò varia testimonia sanctorum Patrum, universim asserentium malitiam omnem in privatione sitam esse, quæ videri possunt in Bellarmino, & Valentia citatis: sic S. Dionysius de divinis nominibus cap. 4. ait Malum morale esse declinationem veri appetitus, & privationem actionis bonæ: item Malum non esse existens, neque aliud, sed perfectionis, bonique proprii privationem. S. etiam Basilus ait, Deum non esse causam malorum: item malum esse desertionem boni. S. Damascenus malum docet esse privationem boni. S. Augustinus tract. 1. in Joannem. peccatum appellat nihil, & ob eam causam ait à Deo factum non esse: item esse defectum, alienationem, sive aversionem à Deo: quo etiam modo loquitur S. Fulgentius: S. Gregorius illud vocat tenebras. Tandem S. Justinus Martyr malum nihil aliud esse ait, quam corruptionem boni: & alia hujusmodi passim in Patribus reperiuntur, tum de malo generatim, tum speciatim de peccato, quæ probare videntur ea in privato sita esse. Omnium verò difficillimus, meo iudicio, hac in re est locus ille S. Augustini Tomo primo lib. 2. de moribus Manichæorum cap. 3. ubi sic habet: percontor vos quid sit malum: si dixeritis id quod nocet, neque hic mentemini: deinde subdit, quidquid nocet bono aliquo privat eam rem, cui nocet, nam si nullum bonum admittit, nihil prorsus nocet.

Difficilis locus S. Augustini pro malitia sita in privato. II. Hæc ferè sunt quæ ex Patribus afferri solent, & sine dubio probabiliter ostendunt Patres obscurius hac in re esse locutos. Nihilominus Augustinum Augustino & Patres Patribus opponemus. Inprimis itaque peccatum in positivo situm esse probat illud supra allatum ex S. Augustino tomo 6. lib. 22. contra Faustum, cap. 27. ubi rationem peccati explicans, illam per positiva declarat asserens peccatum esse dictum, factum, vel concupitum contra legem æternam. Deinde Patres malum illud, quod dicunt esse privationem, defectiorem, & aversionem à Deo, affirmant esse ipsum actum & motum liberum voluntatis, qui est formalissimè quid positivum, ita enim variis locis loquitur S. Augustinus tomo 1. lib. 2. de libero arbitrio, c. 20. & alii, & S. Damascenus lib. 4. de fide, c. 27. Vitium inquit, non est substantia nec proprietas substantiæ, sed accidens. Et hoc sensu capiendus est S. Dionysius cap. illo de divinis Nominibus dum affirmat malum neque existere, neque inesse iis que existunt;

R.P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

vult enim, ut cum explicat S. Thomas 1. p. q. 48. art. 3. ad primum, malum non esse in existentibus sicut partem aut sicut proprietatem naturalem, sed sicut accidens ortum ex naturâ creaturæ.

Variis itaque modis explicari possunt Patres secundum diversas eorum locutiones. Quando ergo dicunt malum non esse aliquid, solum volunt contra Manichæos, non esse substantiam aliquam naturâ suâ malam, quales ponebant ipsi dæmones, sed tantum esse accidens ratione naturæ superadditum. Quæ explicatio exinde suadet, quod peccatum Patres dicant esse privationem boni, quod accepimus à Deo, & aliquando possidemus: unde S. Augustinus in Enchiridio cap. 12. ait peccatum minuerè bonum subjecti, quod prius inerat, id est ut loquitur S. Thomas 1. p. q. 48. art. 4. corpore, habilitatem subjecti ad actum; ergo manifestum est non consistere in privatione, cum habilitas illa sit ipsa entitas subjecti; minuit autem illam peccatum inducendo habitus vitiosos, per quos natura inclinatur ad actus pravorum.

Quando autem dicunt peccatum esse privationem & nihil: primò responderi potest cum Lessio de perfectionibus divinis cap. 27. num. 179. esse moraliter loquendo, & in æstimatione prudentis viri privationem & nihil, cum sit recessus, & aversio à Deo, & à virtute ac bono rationis longissimè removeat: quam explicationem doctè & copiosè profequitur Pater Jacobus Lobbetius in erudito suo opere de peccato, libro primo, propositione quintâ. Quare Sanctus Augustinus tractatu primo in Joannem cum dixisset peccatum esse nihil, eodem loco subjungit, ipsum peccatorem & idolum esse nihil, quod de privatione rigorosè sumptâ, seu Physicâ intelligi nequit, sed tantum de moralit. Secundò dici potest, velle Patres peccatum esse privationem, seu corruptionem, non formalem, sed causalem & positivam: quo sensu ait S. Dionysius citatus, malum peccati esse privationem bonorum divinatorum, defectum habituum, & operum &c. Ratio autem est quia vel remotè vel proximè omne peccatum est causa privationis bonorum supernaturalium, mortale proxima, veniale remota, quatenus disponit ad mortale.

SECTIO QUINTA.

Alia argumenta contententia malitiam peccati commissionis in negatione consistere.

OBICIES Secundò: actus tunc censetur malus, quando datur privatio conformitatis cum lege, hac tamen privatione ablata, tollitur etiam malitia ab actu, ergo actus malitia sita est in privatione. Contra: hoc enim argumentum clarè probat malitiam multorum saltem actuum consistere in positivo, illorum scilicet actuum, per quos violantur præcepta negativa, conformitas privatione; quippe ad hæc præcepta consistit in privatione, ac proinde carentia hujus privationis est quid positivum, privatio siquidem privationis est res positiva privationi contradictoria. Exempli gratiâ, conformitas cum præcepto non furandi est negatio furti, hæc, autem negatio, ut supra latius dixi, tollitur per actum ipsum furandi, ergo hic actus est per se malus & peccaminosus. Verum est quidem, dum quis transgreditur præceptum positivum, semper ingreditur negatio, sed hæc transgressio fit per peccatum omissionis, non commissionis.

Pp 3

Objicies

Frequenter affirmant Patres malitiam peccati consistere in positivo.

Docet etiam ipsum actum esse deformem reitæ rationi, & aversionem à Deo.

III. Quod volint Patres, dicit dicunt malum non esse aliquid.

Quo pacto peccatum minuat habilitatem subjecti.

IV. Quo sensu dicant Patres peccatum esse privationem, & nihil.

Ipsam peccatorem esse idolum & nihil affirmat S. Augustinus.

I. Conformitas cum lege in actibus, per quos violantur præcepta negativa, consistit in privatione; ergo hæc peccata sita sunt in positivo.